

Nummer 85

Verzameld door Wim Smeets

In deze rubriek vindt u samenvattingen van artikelen met in de kop een vogelnaam of een vogelaanduiding. Deze artikelen verschenen in de maanden juli, augustus en september 2015 in Nederlandse dag-, week- en huis-aan-huisbladen.

Mislukt broedseizoen voor Kraanvogels.
Foto: Wim Smeets.

Mislukt broedseizoen voor Kraanvogels *Trouw, 10 juli 2015*

De kraanvogelkolonie in het Fochteloërveen heeft een dramatisch seizoen achter de rug. Op één na zijn alle legsels mislukt. Twee kuikens die wél uit het ei kropen, zijn intussen dood. De droogte en de verstoring door recreanten en vliegverkeer zijn de oorzaak. Daarenboven zou een boer een paartje van zijn land hebben verjaagd.

Dwangsom voor illegaal toe-eigenen van wilde zwanen

Trouw, 11 juli 2015

De twee zwanendrifters die Nederland telt, riskeren een dwangsom als zij doorgaan met het illegaal leewieken en tatoeëren van de beschermde Knobbelzwanen. Deze dwangsom kan oplopen tot €50.000. Zwanendriften is het houden van Knobbelzwanen voor de kweek en de handel. De dieren verblijven in de vrije natuur. Om te voorkomen dat de zwanen wegvliegen worden kuikens geleewiekt: een deel van de vleugel wordt afgeknipt. Zowel volwassen dieren als jongen worden verhandeld.

In een ander artikel in dezelfde krant: Dierenarts Saskia van Rooy ontdekte dat zwanendrifters veelvuldig de wet overtreden. Ze filmde en openbaarde hun bloedige praktijken. Nu vreest ze voor haar veiligheid. Ze werd door boze zwanendrifters mishandeld, van haar fiets geslagen en in de sloot gegooid. Over hetzelfde onderwerp een artikel in De Telegraaf van 29 september 2015.

Purperreiger wint hier terrein terug *Trouw, 14 juli 2015*

Er zijn er in Nederland weer net zo veel als in de jaren '70: zo'n 700 broedparen. Naast de vier oude kolonies van Kinderdijk, Nieuwkoopse Plassen, De Wieden en de Zouweboezem zijn er nieuwe, kleine vestigingen. Bijvoorbeeld langs de Linge in Zuid-Holland en in de Waterleidingplas, bij de Loosdrechtse Plassen.

Noodklok voor de Grote Karekiet *Trouw, 16 juli 2015*

Er is geen land in Europa waar de Grote Karekiet er zo slecht voor staat als hier. Dat komt door het starre waterbeheer. Voor de landbouw wordt het waterpeil over lange perioden constant gehouden. In veel gebieden worden twee peilen aangehouden. 's Zomers hoog en 's winters laag. Dat is volstrekt tegennatuurlijk. Voor zover er nog rietvelden zijn, veranderen deze daardoor in moerasbos. Natte rietveldjes staan onder druk van waterrecreatie en van de Grauwe Ganzen. Deze grazen riet en zijn enorm toegenomen. Met een natuurlijker waterbeheer en beter

Purperreigers winnen terrein terug.
Foto: Wim Smeets.

De noodklok luidt voor de Grote Karekiet.
Foto: Wim Smeets.

afgestemde beschermingsmaatregelen zou het tijd te keren zijn.

Zwanendrifter wordt vervolgd

De Telegraaf, 18 juli 2015

Een 71-jarige man uit het Zuid-Hollandse dorp Nieuwerbrug wordt vervolgd voor zwanendriften. Hij zou wilde Knobbelzwanen vangen, ook al mag dat niet. Bovendien zou hij de dieren mishandelen door met een schaar een stuk van het vleugelbot af te knippen, zodat de zwanen niet meer kunnen vliegen. De man had zeven zwanen zelf geleewiekt en moet daarom €3.500 boete betalen. Als hij opnieuw in de fout gaat moet hij €500 per zwaan betalen. Drie zoons van de man worden ook beschuldigd van zwanendriften. Waterschap De Stichtse Rijnlanden schorste hen daarom als muskusrattenvangers. Over hetzelfde onderwerp een artikel in Trouw van 18 juli 2015.

Weidevogel in de knel door koe

NRC Handelsblad, 20 juli 2015

Weidevogels komen in de verdrukking doordat rundveehouders hun veestapels uitbreiden. Grutto's, Kieviten en andere weidevogels hebben weiland nodig met een hoge waterstand, waar veel bloemen en planten groeien en waar bulten en kuilen zijn om hun

nesten te verbergen. Melkveehouders breiden hun veestapels uit met de afschaffing van de Europese melkquota, per 1 april 2015. Het aantal koeien neemt dit jaar naar schatting toe met 100.000. Vorig jaar telde Nederland 1,6 miljoen melkkoeien.

Over hetzelfde onderwerp een artikel in Trouw van 30 juli en van 6 en 8 augustus en in De Telegraaf van 6 augustus 2015.

Zeer zeldzame Vale Gier gespot op Texel

NRC Handelsblad, 3 augustus 2015

Op Texel hebben vogelaars op zaterdag 1 augustus een verdwaalde Vale Gier waargenomen. Volgens het Vogelinformatiecentrum Texel is het – voor zover bekend – de vijfde keer dat een Vale Gier op het eiland is gezien sinds 1900.

Kan een Kraai of Ekster kleuren zien?

Trouw, 7 augustus 2015

Onze manier van kleuren zien is niet die des vogels. Zwarte Kraai en Ekster zien, net als de meeste vogels, meer en beter kleuren dan wij. Dat is bijzonder nuttig. Vogels zijn sterk visueel ingesteld. Daarom zijn in verhouding hun ogen veel groter dan die van mensen. Ze wegen soms zelfs meer dan hun hersenen. Kleur moeten ze kunnen zien om verfijnd voedsel te zoeken en een snavel vol onrijpe bessen te voorkomen. Vogelogen zijn vooral gevoelig voor geel, rood, oranje en groen licht. Bovendien zijn ze gevoelig voor ultraviolet licht. Zij zijn bijvoorbeeld in staat vijf nuances in rood licht te zien. Daardoor kunnen zij onrijpe rode bessen onderscheiden van rijpe rode bessen en die zijn meer suikerrijk.

Noorse kliffen raken akelig leeg van zeevogels

Trouw, 18 augustus 2015

De Noorse zeevogels hebben steeds meer last van een veranderend klimaat, in combinatie met vervuiling en overbevissing. Uit onderzoek van het Noorse Instituut voor Natuuronderzoek (NINA) blijkt dat het aantal Papegaaiduikers op het eiland Røst (onderdeel van de Lofoten) in vijfendertig jaar gedaald is van 1,5 miljoen naar 289.000. Het aantal broedende zeevogels in Noorwegen is in de laatste tien jaren met dertig procent gedaald. Van de 28 soorten zeevogels staan er 16 op de Rode Lijst van Bedreigde Soorten. Alleen op de noordelijk gelegen Noorse eilanden Jan Mayen, Bereneiland en Hornøya zijn de zeevogelpopulaties nog robuust genoeg.

Noorse kliffen raken akelig leeg van zeevogels.
Foto: Wim Smeets.

Kolibrie drinkt nectar pompend

NRC Handelsblad, 21 augustus 2015

Een kolibrie steekt meestal zijn tong uit als hij nectar wil drinken uit bloemen. Die tong is voorzien van twee lange groeven. Die groeven vullen zich niet passief. Kolibries drukken de tonggroeven samen. In de bloesem openen ze die snel, wat een pompende werking geeft. Zit een bloem helemaal vol nectar, dan drinkt de kolibrie meer als een kat. Dit concluderen biologen van de Universiteit van Connecticut in 'Proceedings B'.

Illegale stroop bedreigt Afrikaanse roofvogels

Trouw, 24 augustus 2015

Door het eten van een stukje roofvogel of aaseter kun je van migraine of epilepsie afkomen en je wordt er ook nog helderziend van. Van dit soort misverstanden hebben gieren, Zwarte Wouwen en Bruine Kiekendieven in Afrika het meeste last. De jacht daardoor op deze beschermde vogels is oorzaak nummer één van de teruggang van hun populaties. Op markten in verscheidene Afrikaanse landen

Illegaal stropen bedreigt Afrikaanse roofvogels (op de foto een Zwarte Wouw).
Foto: Wim Smeets.

worden karkassen van deze dieren aangeboden. Zevenentwintig procent van de aangeboden dieren op markten bestond uit bedreigde diersoorten die op de Rode Lijst voorkomen. Het zwaarst getroffen zijn Kapgier en Zwarte Wouw, die zijn samen goed voor eenenveertig procent van alle verhandelde roofvogels. Ze worden bewust gedood door het leggen van vergiftigd aas. In de resten van deze vogels kan dus ook nog vergif zitten.

Koolmezen raken gestrest van nachtlucht

NRC Handelsblad, 28 augustus 2015

Koolmezen die broeden in een nestkast vlakbij een brandende lantaarnpaal, hebben meer stresshormoon (corticosteron) in hun bloed dan andere Koolmezen. Dat blijkt uit het Nederlandse onderzoek 'Licht op natuur', waarvoor lantaarnpalen zijn geplaatst in bossen. Wit licht bezorgt de broedende Koolmezen stress, maar rood of groen licht niet. Koolmezen brachten, als hun broedsel lukte, ook minder jongen groot.

De quantumtheorie van het Roodborstje

Trouw, 29 augustus 2015

Hoe kan een Roodborst op zijn trektocht de weg vinden van een tocht van een paar duizend kilometer die hij bovendien veelal 's nachts aflegt? Oriënteert hij zich op de maan, de sterren of patronen in het landschap? Neen, hij gebruikt het magnetisch veld van de aarde om zich te oriënteren. Hij heeft ijzerhoudende kristallen in zijn bovensnavel, magnetietkristallen, die het magneetsignaal van de aarde opvangen. Daarnaast heeft de Roodborst verstrengelde elektronenparen in zijn ogen die ontstaan als een lichtdeeltje botst op een specifiek eiwit in het netvlies. De Roodborst ziet als het ware het magneetveld.

Redactiemedewerkers gezocht

Zoals reeds eerder aangekondigd (*het Vogeljaar* 63(3):168) is de redactie op zoek naar nieuwe medewerkers.

Wij zijn op zoek naar een medewerker voor bijhouden van de abonnementenadministratie, die eventueel tevens de verzending van *het Vogeljaar* op zich wil nemen.

Daarnaast zoeken wij een medewerker voor de productie van de Vogelkalender.

Zie *het Vogeljaar* 63(3):168 voor meer informatie of bel met Willem Werkman, (073) 599 19 67.

De Grutto zit rijstboeren in Afrika steeds vaker dwars

Vogels ontvluchten onvriendelijk Nederlands boerenland

Trouw, 2 september 2015

Grutto's die na het broedseizoen terugvliegen naar Afrika, komen daar steeds vaker vroeger aan. Twintig jaar geleden was dat nog in augustus, tegenwoordig is dat al het geval in juli. De vogels arriveren tegenwoordig precies op het moment dat de Afrikaanse boeren rijst inzaaien of in het veld jongen rijstplantjes uitplanten. Alles wordt opgevreten of vertrappt. Ze moeten daardoor hele percelen twee tot drie keer inzaaien voordat de rijst kans krijgt om aan te slaan. De Grutto's vertrekken zo vroeg uit Nederland omdat hun broedseizoen vroegtijdig mislukt: veel nesten gaan in een vroeg stadium verloren en het merendeel van de kuikens redt het niet.

Bidden doet de Roodpootvalk ook, maar niet met het oog op muizen

Trouw, 5 september 2015

De Torenvalk en de Roodpootvalk zijn de enige twee valkensoorten die 'biddend', op een vaste plek, in de lucht kunnen blijven hangen. Torenvalken vangen muizen. Roodpootvalken zijn gespecialiseerd in het nuttigen van insecten, die ze al vliegend vangen. Ze eten graag grotere insecten zoals libellen en kevers. Roodpootvalken komen in Nederland voor op de trek in het voorjaar en in de nazomer. Ze broeden in kolonies in de oostelijke delen van Europa tot diep in Siberisch Rusland. Ze kraken dan nesten van kraaiachtigen.

Het gaat in Twente steeds beter met de Middelste Bonte Specht

Trouw, 7 september 2015

De Middelste Bonte Specht doet het al jaren goed in Nederland en die trend zet door, ook in Twente. Inmiddels zijn er 242 partjes geteld. Dat is een nieuw record, meldt Sovon Vogelonderzoek Nederland (Sovon) op de website <http://www.natuurbericht.nl>. Ten opzichte van vorig jaar nam het aantal territoria toe met zeventien. De grootste dichtheid komt voor op het landgoed Eggheria bij Hooge Lutte. Daar werd een gemiddelde van twaalf paren (territoria) per vierkante kilometer geteld.

De ijskoude blik van een Kauw

NRC Handelsblad, 12 september 2015

Britse onderzoekers deden een proef met Kauwen waarbij zij erachter wilden komen

In Twente gaat het steeds beter met de Middelste Bonte Specht.

Foto: Wim Smeets.

Aan onze abonnees

Betaling abonnementsgeld 2016

In dit nummer van *het Vogeljaar* vindt u de acceptgiro voor het betalen van het abonnementsgeld voor 2016. Een jaarabonnement in Nederland is slechts €13,50; voor abonnees in het buitenland is het bedrag €22,70. Wij stellen het zeer op prijs, als u het abonnementsgeld zo snel mogelijk overmaakt.

Wij hebben op de acceptgiro geen bedrag ingevuld. Dus als u ons extra wilt steunen, kunt u een hoger bedrag invullen. Vele abonnees maken extra geld over, hiervoor zijn we deze abonnees zeer erkentelijk.

Ons rekeningnummer is: NL28 INGB 0000 9644 72. Buitenlandse abonnees moeten ook een BIC-nummer invullen. BIC: INGBNL2A. Indien u het bedrag overmaakt door middel van elektronisch bankieren, wilt u dan uw adres bij de mededelingen vermelden?

U doet ons overigens ook een plezier als u nieuwe abonnees voor ons werft. Nieuwe abonnees ontvangen na betaling de Vogelkalender 2016 ter waarde van €10,95 gratis thuis.

Voor vragen kunt u contact opnemen met Willem Werkman: e-mail: wawerkman@hotmail.com, (073) 599 19 67.

of Kauwen mensen kunnen herkennen. Een onderzoeker zette een carnavalsmasker op en haalde pas uitgekomen kauwenkuikens uit hun nest om ze te meten en te ringen. De ouderkauwen vlogen volgende dagen om de indringer heen en foeterden 'kèkèkèkè'. Steeds als de onderzoeker het masker droeg, vlogen de Kauwen snel terug naar hun nest. Als de onderzoeker een ander masker droeg, waren ze veel minder achterdochtig.

Goed nieuws: de Patrijs is wel degelijk te redden

Trouw, 23 september 2015

Proefprojecten wijzen uit dat verbetering van de stand van Patrijzen mogelijk is. In Aalten is met aanpassingen aan het landschap het aantal koppels van drie naar vierendertig toegenomen. Voor dit project waren negentien landeigenaren bereid om een stuk land beschikbaar te stellen. Daardoor kon ten noorden van Aalten zes hectare akkerfaunalanden en dertien hectare graanakkers worden aangelegd, met stoppelvelden die in de winter blijven bestaan. Speciale wildmengsels zorgden ervoor dat de Patrijzen genoeg zaden en granen als voedsel konden vinden. Daarnaast bieden de kruidenrijke en ruige akkerranden beschutting en een broedplaats. Niet alleen de Patrijs blijft er baat bij te hebben. Ook Grasmus en Geelgors, vlinders, bijen en andere insecten varen er wel bij.

In Brussel eet de stadskip de restjes op Dieren ingezet als afvalverwerkers in steden

Trouw, 24 september 2015

In de Brusselse deelgemeenschap Etterbeek doen dertig huishoudens mee aan een proefproject om de afvalberg te verkleinen. Belangstellenden kregen deze zomer twee legkippen cadeau en een cursus over voeding en onderhoud. Sinds die tijd is het organisch afval van de deelnemende huishoudens bijna tot nul gedaald. In Gent zijn stadsvarkens als afvalverwerkers geïntroduceerd. In de Vlaam-

se stad Diest (23.000 inwoners) schelen de kippen elk jaar €500.000 in de kosten van afvalverwerking. Inwoners die geen kippen willen, betalen extra voor de vuilnisman.

Laatste keer Vogelkoppknipsels van mijn hand

Dit is de laatste keer dat ik de Vogelkoppknipsels heb vergaard en geschreven. In het oktobernummer van *het Vogeljaar* 48(5) in 2000 verscheen deze rubriek voor het eerst en nu, vijftien jaar later, voor het laatst. Langs deze weg wil ik de vele inzenders van artikelen, per post en per e-mail, bedanken voor hun medewerking. In het bijzonder Rob van Schagen die als enige het tot het laatste heeft volgehouden.

Omdat de auteur van deze rubriek per 1 januari 2016 zijn activiteiten voor de redactie van *het Vogeljaar* stopt zoeken we naar een opvolger om de rubriek Vogelkoppknipsels, eventueel in een gewijzigde vorm, voort te zetten. Belangstellenden kunnen informatie inwinnen bij Wim Smeets. De adresgegevens zijn te vinden bij het einde van deze rubriek. Voor Wim Smeets is dit zijn laatste bijdrage aan *het Vogeljaar* in de vorm van deze Vogelkoppknipsels.

Wim Smeets is vele jaren zeer intensief betrokken geweest bij *het Vogeljaar*. In de jaren negentig van de vorige eeuw werd hij door de toenmalige eindredacteur Jaap Taapken uitgenodigd mee te komen werken aan het blad. Wim ging toen aan de slag als redacteur en ondersteunde de redactie ook bij het opmaken van het blad. Destijds een bewerkelijk proces dat geheel op papier werd gedaan. Het digitaal omzetten van de tekst en het maken van litho's voor de afbeeldingen was specialistenwerk. Dat werd wel bij een grafisch bureau en in de drukkerij gedaan. Toen Jaap Taapken in 2001 onverwacht overleed nam Wim de eindredactie enige tijd over. Ook daarna bleef hij aan *het Vogeljaar* verbonden als redacteur en hij was jarenlang zeer actief betrokken bij de promotieactiviteiten. Jarenlang verzorgde hij daarnaast ook de productie van de Vogelkalender en de organisatie van de jaarlijkse fotowedstrijd, de Jaap Taapken Vogelfotoparade. Namens de redactie en de Stichting Het Vogeljaar dank ik Wim hierbij voor zijn enorme inzet. Wij zullen hem zeker missen, maar respecteren uiteraard zijn besluit te stoppen na zo'n lange staat van dienst. Wim: heel veel dank voor alles wat je hebt gedaan voor *het Vogeljaar*!

■ Rob Kole

Vogelaartje

Te koop gevraagd: vogeltelescoop met statief.
E-mail: harm.begeman2@gmail.com.
Mobiel: 06 42 96 65 19

■ Wim Smeets, Bachlaan 111, 3752 HG Bunschoten, (033) 298 31 47, e-mail: smeets.foto@casema.nl.